

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

KieliPeda-työvälineenä

Kielitietoisen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa

Marjaana Gyekye ja Nina Thurin
29.9.2023

Monikielisyyden tukeminen-syysseminaarin työpajat

Mitä KieliPeda sisältää?

Osis 1 KIELITIETOISEN OPPIMISYMPÄRISTÖN **ARVIOINTI**

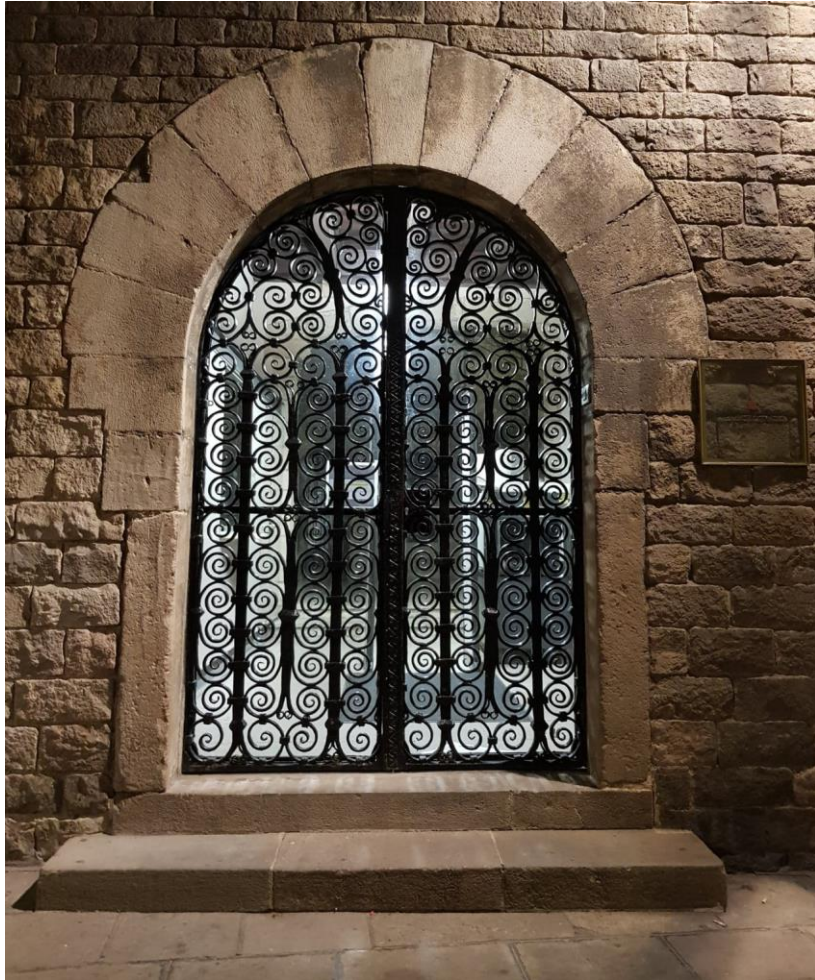
- arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä kielitietoisuuden näkökulmasta

Osis 2 MONIKIELISEN LAPSEN KIELIMAAILMAN **TARKASTELU**

- tarkastellaan yhteistyössä huoltajien kanssa monikielisen lapsen kielimaailmaa

Osis 3 MONIKIELISEN LAPSEN SUOMEN KIELEN TAITOJEN **SEURANTA**

- seurataan monikielisen lapsen suomen kielen taitojen edistymistä

[KieliPeda-työvälineen käyttöönottokoulutusvideo](#)

[KieliPeda-työvälineen johdantovideo](#)

[KieliPeda osio 1](#)

[KieliPeda osio 2](#)

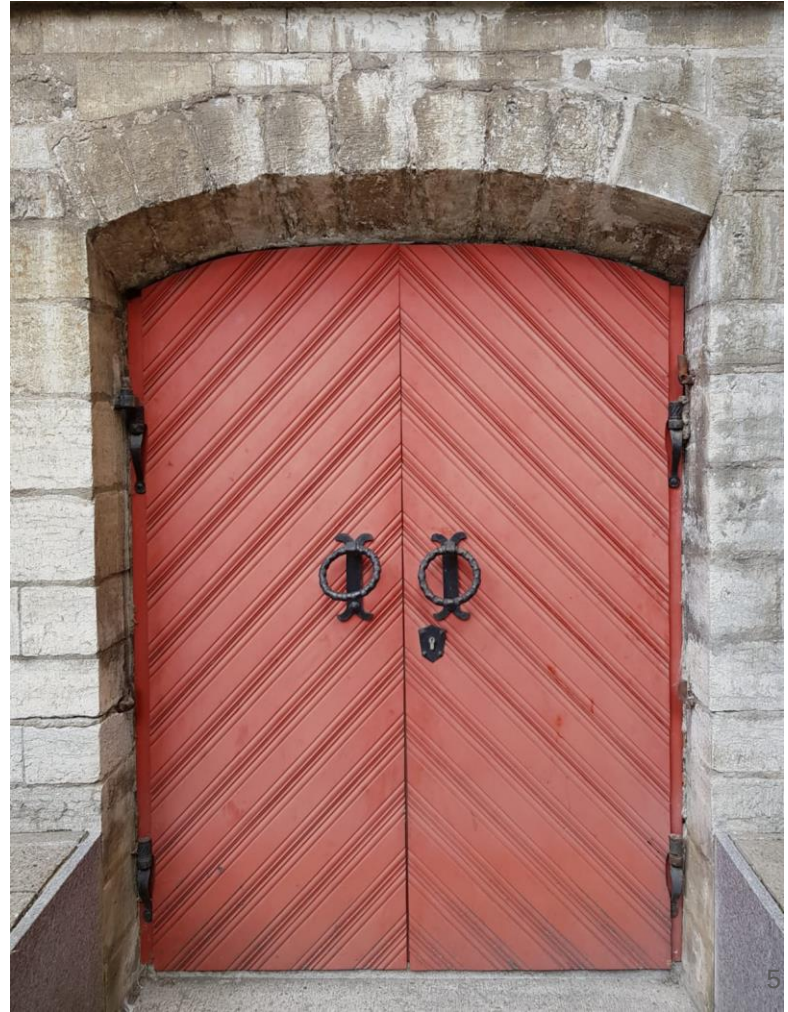
[KieliPeda osio 3](#)

[KieliPeda-työvälineen lomakkeet Turun yliopiston sivustolta](#)

Mistä pitää olla
tietoisia ja mitä
pitää tarkastella
lasten suomen
kielen taitojen
edistymisen
yhteydessä?

Mitä arvioidaan?

Kielitietoisen pedagogiikan kehittäminen varhais- kasvatuksessa

KIELIPEDA-TYÖVÄLINE

[KieliPeda](#) on vastaus Reimari-verkostosta nousseelle tarpeelle saada **valtakunnallisesti tunnistettava yhteinen työväline**.

Lapsen suomen kielen taitojen edistymistä ei voida tarkastella ilman, että ensin arvioidaan oppimisympäristöjä ja henkilöstön toimintaa.

Toiseksi tulee ottaa huomioon **kaikki lapsen kokonaiskielenkehitykseen vaikuttavat kielet**.

Vasta kun näitä kahta osatekijää on tarkasteltu, voidaan tarkastella lapsen suomen kielen taitojen edistymistä. Suomen kielen **edistymistä arvioidaan siten aina suhteessa henkilöstön toimintaan, oppimisympäristöihin ja lasta ympäröivään kielimaailmaan.**

Henkilöstö luo olosuhteet oppimiselle

Osio 1

Kielitietoisen oppimisympäristön arviointi

Varhaiskasvatuksen perusteiden (2018, 62) mukaan henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi on keskeisessä asemassa varhaiskasvatuksen laadun ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Arviointi voi kohdistua henkilöstön vuorovaikutukseen lasten kanssa, ryhmän ilmapiiriin, pedagogisiin työtapoihin, toiminnan sisältöihin tai oppimisympäristöihin.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Kielitietoisen oppimisympäristön taustalla on toimintakulttuuri, joka tukee monipuolisesti lapsen kehitystä ja oppimista. (VASU 2018, 28.) Kielitietoisuuden toteutumista on mahdollista tarkastella useista näkökulmista. Lomakkeessa 1 näkökulmiksi on valittu henkilöstön toiminta, oppimisympäristöt ja lapsen osallisuus. Lomakkeen avulla lapsiryhmän kanssa työskentelevä tiimi arvioi ja kirjaa yhdessä, kuinka eri väittämät omassa ryhmässä toteutuvat. Jokaisen väittämän alle kirjataan lisäksi huomioita siitä, mikä jo toimii, mitä tulee vielä kehittää ja miten.

Kielitietoisessa oppimisympäristössä kielet ovat läsnä jatkuvasti ja kaikkialla. Kaikki kielet ovat tärkeitä. Kielitietoinen henkilöstö auttaa lasta oppimaan suomen kieltä, arvostaa lapsen kaikkia kieliä ja tekee monikielisyttä näkyväksi. Henkilöstö myös vahvistaa lapsen uteliaisuutta ja kiinnostusta kieleihin, kulttuureihin ja katsomuksiin. (VASU 2018, 25, 31.) Vuorovaikutustaitojen kehittymisen kannalta on tärkeää, että lapsi tulee kuulluksi. Kielitietoinen oppimisympäristö tarjoaa runsaasti erilaisia tilaisuuksia puheen ymmärtämiseen, tuottamiseen ja kielen monipuoliseen käyttöön. Ryhmässä tulee olla esillä muun muassa erilaisia ja eri kielisiä tekstejä ja kirjallisuutta. Lapsille myös luetaan, kerrotaan tarinoita ja kannustetaan itse keksimään niitä. (VASU 2018, 42.) Kielitietoista oppimisympäristöä arvioidaan ja mukautetaan aina kyseisen lapsiryhmän mielenkiinnon ja osaamisen mukaisesti.

Kielitietoisen pedagogikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa

Arvioikaa lapsiryhmän kanssa työskentelevän tiimin kesken, kuinka lomakkeessa olevat väittämät toteutuvat. Kirjatkaa jokaisen väittämän alle huomioita siitä, mikä jo toimii ja mitä teidän tulee vielä kehittää ja miten.

Kieli-
tietoinen
henkilöstö
auttaa lasta
oppimaan
suomen kieltä,
arvostaa
lapsen kaikkia
kieliä ja tekee
monikielisyttä
näkyväksi.

Kielipesta-työväline

Oppimisympäristöt ja toiminta ovat henkilöstön varassa ja vastuulla.

Osallisuuden kokemuksiin tarvitaan mahdollisuuksia osallistua.

Kielitietoisen oppimisympäristön tarkastelu "avaa oven" henkilöstölle oman toiminnan ja oppimisympäristöjen kehittämiseen.

Arviointipäivämäärä, ryhmän nimi ja tilin jäsenet				
ARVIOINTIASTEIKKO 1 Toteutuu hyvin – 2 Jonkin verran kehitettävää – 3 Paljon kehitettävää				
HENKILÖSTÖN TOIMINTA		1	2	3
1. Henkilöstö toimii kielellisenä mallina, auttaa lasta laajentamaan sanavarantoaan ja mukauttaa puhuttua lapsen kielitasoon.				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		
2. Henkilöstö luo vuorovaikutuksellisen ilmapiirin, joka on salliva, lasta kuuleva ja hyväksyvä (esim. aikaa lapsen kuulluksi tulemiselle, äänensävyt, kehollinen viestintä kuten eleet, ilmeet ja kosketus).				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		
3. Henkilöstö rohkaisee lasta käyttämään osaamistaan kielellä eri tilanteissa.				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		

OPPIMISYMPÄRISTÖ		1	2	3
1. Lasten käyttämät kielet näkyvät kirjoissa, kuvissa, peleissä, leikeissä ja teksteissä.				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		
2. Toimintaa eriytetään kielitaidon vahvistamiseksi (esim. pienryhmät ja lapsikohtainen ohjaus).				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		
3. Oppimisympäristöä muokataan lasten tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan kielitaidon kehittymisen näkökulmasta (esim. havainnointi, kuvien käyttö).				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		

LAPSEN OSALLISUUS		1	2	3
1. Henkilöstö mahdollistaa yksittäisen lapsen kuulluksi tulemisen ja osallisuuden kaikkiin toimintoihin lästä, kielitaidon tasosta tai kielistä riippumatta (esim. eleet, kuvien käyttö, toisto, havainnointi).				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		
2. Henkilöstö tukee aktiivisesti lasten monikielisuuden kehittymistä yhdessä huoltajien kanssa (esim. päiväkodissa opeteltujen aiheiden sanastoa ja lauluja kuvina kotiin).				
Mikä jo toimii ryhmässä?		Mitä tulee vielä kehittää ja miten?		

Toimintakulttuurin arvioiminen on edellytys lapsen suomen kielen taitojen edistymisen tarkastelemiselle.

Kielitietoisuuden oppimisympäristön arvioinnissa keskitytään kolmeen tekijään: henkilöstön toiminta, oppimisympäristöt ja lapsen osallisuus.

Osio vastaa kysymykseen: **onko varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri tarpeeksi kielitietoinen ja rikasta kieltä mallintava, jotta suomen kielen taito voi parhaalla mahdollisella tavalla kehittyä?**

ARVIOINTIASTEIKKO 1 Toteutuu hyvin – 2 Jonkin verran kehitettävää – 3 Paljon kehitettävää

HENKILÖSTÖN TOIMINTA

1 2 3

1. Henkilöstö toimii kielellisenä mallina, auttaa lasta laajentamaan sanavarantoaan ja mukauttaa puhettaan lapsen kielitasoon.

☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------

Mikä jo toimii ryhmässä?

Mitä tulee vielä kehittää ja miten?

2. Henkilöstö luo vuorovaikutuksellisen ilmapiirin, joka on salliva, lasta kuuleva ja hyväksyvä (esim. aikaa lapsen kuulluksi tulemiselle, äänensävyt, kehollinen viestintä kuten eleet, ilmeet ja kosketus).

☐	☐	☒
--------------------------	--------------------------	-------------------------------------

Mikä jo toimii ryhmässä?

Hyväksymme lapsen eleet ja äännähdykset vuorovaikutuksessa.

Mitä tulee vielä kehittää ja miten?

Lapsella on oikeus ilmaista itseään, mielipiteitään ja ajatuksiaan sekä tulla ymmärretyksi niillä ilmaisun keinoilla, joita hänellä on. VASU 2022, 11 (ePerusteet).

Mitä tulee vielä kehittää ja miten?

Edistän lapsen ilmaisua eleistä ja äännähdyksistä puheen tuottamiseen

Sanoitan lapsen tuottamia äännähdyksiä ja eleitä.

Kyykistyn lapsen korkeudelle kommunikoidessani hänen kanssaan.

Sanoitan lapsen eleitä, esimerkiksi: “Sinä haluat muovailia”.

Sovimme tiimissä yhteiset toimintatavat lapsen ilmaisujen laajentamiseksi.

Käytän vahvaa kuvatukea tukemaan puheen ymmärtämistä ja tuottamista (kuvat myös lapsella).

Suomen kieli kehittyy lasta ympäröivien kielten keskellä

Osio 2

Monikielisen lapsen kielimaailman tarkastelu

Jokainen äidinkieli on arvokas ja suojelun arvoinen. Kielet ovat tärkeä voimavara yksilön oman minuuden ja kieltä puhuvaan yhteisöön liittymisen sekä koko ympäröivän yhteiskunnan kannalta. (OPH 2016.) Kielet ovat yhteydessä toisiinsa, ja vahva äidinkielen/-kielten taito tukee sekä uuden kielen että kaiken muunkin oppimista (Cummins, 2007).

Osion 2 avulla tarkastellaan yhdessä huoltajien kanssa monikielisen lapsen kieliä ja kielenkäyttötilanteita. Sen avulla selvitetään milloin, missä ja kenen kanssa lapsi käyttää kieliään. Lisäksi saadaan näkyviin kielet, joita lapsi kuulee ympäristössään. Huoltajien näkemys lapsen kielistä, osaamisesta ja oppimisesta on merkityksellinen kielitietoisien pedagogiikan suunnittelun lähtökohta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018, 50) mukaan huoltajille tulee kertoa suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja menetelmistä, minkä yhteydessä on tärkeää keskustella perheen kieliympäristöistä ja -valinnoista sekä äidinkielen/-kielten merkityksestä ja kehityksen vaiheista. Osion 2 käyttö tukee tätä keskustelua ja tekee lapsen kielimaailman näkyväksi myös huoltajille tuottaen heille arvokasta tietoa, jonka pohjalta henkilöstö yhteistyössä huoltajien kanssa voi vahvistaa lapsen kaikkien kielten kielitaidon kehittymistä.

Vastuu lapsen oman äidinkielen/-kielten ja kulttuurien säilyttämisestä on ensisijaisesti huoltajilla (VASU 2018, 50). Kuitenkin monikielisten lasten kielitaidon, kieli- ja kulttuuri-identiteettien ja itsetunnon kehittymisen näkökulmasta on tärkeää, että henkilöstö on tietoinen siitä, mitä kieliä lasten ympäristöissä puhutaan (VASU 2018, 31). Tämä tietoisuus on avainasemassa tavoitteellisen kielitietoisien pedagogiikan toteuttamisessa, jossa tulee lisäksi muistaa kiinnittää huomiota toiseen kansalliskieleen. Suomessa puhuttiin vähemmistokieliin (ks. Suomen perustuslaki 1999/731 § 17) ja murteisiin.

OHJE MONIKIELISTEN LAPSEN KIELIMAAILMA 2A -LOMAKKEEN KÄYTTÖÖN

Lomake 2A on vaihtoehtoinen lomakkeen 2B kanssa. Valitse lomakkeista yhdessä huoltajan tai huoltajien kanssa täytettäväksi se, joka tuntuu tarkoituksenmukaiselta. Lomake voidaan täyttää esimerkiksi lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetuksen oppimissuunnitelmakeskustelun yhteydessä.

Lapsen kielimaailma on jaettu lomakkeessa 2A kolmeen eri osa-alueeseen: lapsen perhe, vapaa-aika ja harrastukset sekä varhaiskasvatus/esiopetus. Huoltaja kirjaa sarakkeisiin lapsen elämässä läsnä olevat kielet. Jokainen osa-alue käydään läpi yhdessä huoltajan kanssa keskustellen, ja huoltaja merkitsee rastilla, mikä kieli taulukossa mainitussa toiminnassa lapsella on käytössä. Varhaiskasvatuksen opettaja merkitsee varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen osuuden. Näin huoltajalle muodostuu kuva myös siitä, millainen kieliympäristö lapsella on varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa. Taulukoiden avulla muodostuu kokonaiskuva lapsen kielimaailmasta.

Kun lapsen kielimaailma on tehty näkyväksi, voidaan keskustella muun muassa seuraavista asioista:

- Vastaako täytetty lomake huoltajien omaa käsitystä lapsen kielistä ja niiden välisestä tasapainosta?
- Saako lapsi tarpeeksi virikkeitä niillä kiellillä, joita perhe toivoo lapsen osaavan?
- Mitä lapsen kieltä/kieliä pitäisi vahvistaa enemmän?
- Miten kieltä/kieliä voisi vahvistaa (keskustelut lapsen kanssa, kirjojen lukeminen lapselle, harrastukset, media jne.)?

Keskustelun muistintäpanot kirjataan lomakkeen alaosaan. Muistintäpanoja voi hyödyntää esimerkiksi pedagogisen suunnitelman kirjaamisessa lapsen varhaiskasvatus- tai esioppimissuunnitelmassa.

Jokainen
äidinkieli on
arvokas.

Lapsen kanssa
työskentelevien tulee tietää,
mitä kieliä lapsen
kieliympäristöön kuuluu.

Lapsen kaikki kielet
vaikuttavat suomen kielen
oppimiseen ja ovat lapsen
resurssi kaikessa
oppimisessa.

Varhaiskasvatuksessa ei ole
kiellettyjä eikä
näkymättömiä tai
kuulumattomissa olevia
kieliä.

LOMAKE 2A MONIKIELISEN LAPSEN KIELIMAAILMA

Lapsen nimi _____ Pvm. _____

Lapsen perhe

	Kieli	Kieli	Kieli	Kieli	Kieli
Huoltaja					
Huoltaja					
Sisarukset					
Isovanhemmat					
Isovanhemmat					
Muut sukulaiset					
Muu, kuka?					
Muu, kuka?					

Lapsen vapaa-aika ja harrastukset

	Kieli	Kieli	Kieli	Kieli	Kieli
Ystävät					
Aikuiset (esim. harrastuksen ohjaaja)					
Kirjat, tarinat jne.					
Musiikki, lorut jne.					
Tv, tietokone, tabletti jne.					
Muu toiminta, mikä?					
Muu toiminta, mikä?					

Lapsen varhaiskasvatus tai esiopetus

	Kieli	Kieli	Kieli	Kieli	Kieli
Oppimisympäristöt					
Henkilöstö					
Ystävät					

Muistiinpanoja yhteisestä keskustelusta koskien lapsen käyttämiä kieliä, niiden kehitystä ja tukemista (ks. apukysymykset s. 9).

LOMAKE 2B MONIKIELISEN LAPSEN KIELIMAAILMA

Lapsen nimi _____ Pvm. _____

Kieli

Kieli

Kieli

Kieli

Kieli

LAPSEN PERHE

LAPSEN VAPAA-AIKA JA HARRASTUKSET

LAPSEN VARHAISKASVATUS TAI ESIOPETUS

Muistiinpanoja yhteisestä keskustelusta koskien lapsen käyttämiä kieliä, niiden kehitystä ja tukemista (ks. apukysymykset s. 13).

Anna vanhemman valita lomakkeista itselleen sopiva.

Monikielisen lapsen kielimaailman tarkastelu

Lapsen perhe					
	Kieli thai	Kieli englanti	Kieli suomi	Kieli suomenruotsi	Kieli
Huoltaja äiti					
Huoltaja isä					
Sisarukset					
Isovanhemmat äidin puolelta					
Isovanhemmat isän puolelta					
Muut sukulaiset					
Muu, kuka? Au-pair					
Muu, kuka? 					

Varhaiskasvatuksessa **tuetaan jokaisen lapsen opetuskielen taitojen kehittymistä**. Kasvatuksessa ja opetuksessa otetaan huomioon, että **lapset kasvavat erilaisissa kielellisissä ympäristöissä**, ja että he voivat samaan aikaan omaksua useita eri kieliä. VASU 2022, 26 (ePerusteet).

Miten hyödynnät huoltajilta saamasi kielitiedot?

Hyödynnän huoltajilta saamani tiedot kielistä

Tuon oppimisympäristöihin sanoja ja fraaseja eri kielisillä kirjaimistoilla (kyrilliset, kreikkalaiset, arabialaiset jne.).

Tuon oppimisympäristöön esille eri kielisiä kirjoja.

Käytän toiminnassa eri kieliä: lasken lasten kanssa läsnäolevat ja poissaolevat (ruotsiksi, saksaksi, mandariinikiinaksi jne.).

Kerään huoltajilta vinkkejä eri kielisistä lastenlauluista sekä loruista, ja opettelen niitä lasten kanssa.

Pohdin lasten kanssa, miten jonkin asian voi ilmaista muillakin kielillä.

Suomen kieltä omaksutaan ympäristöstä - mutta lisäksi tarvitaan tavoitteellista opetusta

Osio 3

Monikielisen lapsen suomen kielen taitojen seuranta

Kohdekielen eli oppimisen kohteena olevan ympäristön kielen oppiminen on äidinkielen kehittymisen kaltainen prosessi. Lapsi omaksuu ympäristöstään uuden kielen ääntettä, sanoja ja ilmaisuja, vaikka ei alussa välttämättä itse tuota puhetta. Alle kouluikäisen lapsen kielenkehitys on vielä kesken, ja se etenee kaikilla kielen kehityksen keskeisillä osa-alueilla sekä äidinkielessä/-kielissä että suomen kielessä (VASU 2018, 41, 50). Tavoite on, että lapsen suomen kieli kehittyy mahdollisimman ikätasoisiksi. Osio 3 on kehitetty tavanomaisesti kieltä oppivan monikielisen lapsen suomen kielen oppimisen edistymisen seurantaan. Lisäksi osio toimii oikea-aikaisen kielitietoisuuden opetuksen suunnittelun tukena.

Ennen lapsen suomen kielen taitojen tarkastelua tiimin tulee arvioida varhaiskasvatuksen oppimisympäristöä ja henkilöstön toimintaa (osio 1) sekä tarkastella monikielisen lapsen kielimaailmaa (osio 2). Lapsen suomen kielen taitoja voidaan arvioida vain sen perusteella, mitä lapsella on ollut mahdollisuus oppia. Kielitietoisilla oppimisympäristöillä, menetelmillä, työtapoilla ja tavoitteellisella suomen kielen opetuksella edistetään lapsen kielitaidon karttumista.

Suomen kielen osaaminen ja oppimisen tarpeet tulee huomioida lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tai esiopetuksen oppimissuunnitelman laatimisessa sekä arvioitaessa suunnitelman toteutumista. Lapsen suomen kielen taitoja tulee tarkastella vähintään kerran vuodessa ja aina tarvittaessa. Voidakseen arvioida lapsen suomen kielen oppimista henkilöstön on havainnoitava ja dokumentoitava hänen suomen kielen taitojensa edistymistä aktiivisesti ja säännöllisesti. Osion 3 lomakkeita voi käyttää tämän havainnoinnin tukena. On tärkeää, että henkilöstö keskustele yhdessä havainnoitsaan lapsen edistymisestä kielen kehityksen keskeisillä osa-alueilla (vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen muisti ja sanavaranto sekä kielitietoisuus; ks. kuvio 1).

Kielen ymmärtämisen taidot kehittyvät nopeammin kuin puheen tuottamisen taidot.

Lomakkeisto on laadittu siten, että perusopetukseen suunnattu Kehittyvän kielitaidon asteikko (2016) on yhdistetty ja sovellettu Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2018) kuvattuihin lapsen kielen kehityksen keskeisiin osa-alueisiin. Uutena on laadittu suomen kielen taitojen esikielinen esi-A1-taitotasoa, jolla lapsi ei vielä ymmärrä eikä puhu suomea. Osio 3 sisältää yhteensä neljä taitotasoa: ei vielä suomen kielen taitoja (esi-A1), kehittyvä alkeiskielitaito (A1), kehittyvä peruskielitaito (A2) ja sujuva peruskielitaito (B1).

Kunkin taitotason arviointilomakkeen alussa on yleiskuvaus tasolle tyypillisistä taidoista ja siitä, miten suomen kielen taidot kehittyvät taitotasolta seuraavalle siirryttyessä. Taitotasoihin liittyvät arvioitavat väittämät kuvaavat edistymistä kielen kehityksen keskeisillä osa-alueilla. Kaikkia taitotasojia ei ole tarkoitus käydä läpi samalla arviointikerralla. Suomen kielen taitoja arvioidaan vain sillä taitotasolla, joka kuvaa lapsen sen hetkistä osaamista parhaiten. Parhaiten taitoja kuvaavan tason löytäminen voi olla vaikeaa, jos taidot ovat esi-A1 tai A1-taitotasoa kehittyneemmät. Tarkastelun voi aloittaa lukemalla taitotasojen yleiskuvaukset B1:stä taaksepäin, kunnes lapsen taitoja parhaiten kuvaava taitotaso löytyy.

Arviointikriteereitä on kaksi. "Kehittymässä" sisältää orastavia ja horjuvia taitoja, jotka tulevat esiin vaihtelevasti ja yleensä tuetuissa tilanteissa. Taito ei siten vielä ole sujuvaa eikä hallintaa säännönmukaista, mutta silti edistymisen on havaittavaa. "Osa" tarkoittaa, että lapsi suoriutuu pääsääntöisesti itsenäisesti kyseisessä tilanteessa suomen kielellä. Hallinta on siten yleisesti ottaen säännönmukaista ja varmaa, joskaan ei välttämättä vielä aina täysin sujuvaa ja tarkkaa. Lomakkeeseen merkitään arviointikriteerin kohdalle se päivämäärä, jolloin arviointi on tehty. Jos taito ei ole vielä havaittavissa, kohta jätetään tyhjäksi ja siihen palataan myöhemmin.

Kielen kehityksen eri osa-alueet edistyvät usein eritahtisesti. Kielen ymmärtämisen taidot kehittyvät nopeammin kuin puheen tuottamisen taidot. Puheen tuottamisen taidot kehittyvät vähitellen tilannetietoisuuden kielen käyttötaidoiksi. Ymmärtäminen ja tuottaminen ovat sidoksissa toisiinsa ja samalla riippuvaisia vuorovaikutuksesta sekä kielellisestä muistista ja sanavarannosta. Kielitietoisuus tukee eri osa-alueiden kehittymistä ja kasvaa muiden osa-alueiden kehittyessä. Näin ollen suomen kielen taitojen muodostama profiili voi olla epätasainen eivätkä kaikki taidot välttämättä tule esille kaikilla taitotasolla. Suomen kielen taitojen arvioiminen on suuntaa antava tilannearvio kehityksessä olevista taidoista ja osaamisesta.

Arviointikriteerit tuovat esiin kehityksessä olevat taidot ja osaamisen. Lapsen suomen kielen tarkastelun pohjalta käytävä arviointikeskustelu tuottaa henkilöstölle yhteistä tietoa, jota he voivat hyödyntää kielitietoisuuden toiminnan ja suomen kielen opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Taitojen havainnointi on tiimin yhteinen tehtävä, mutta varhaiskasvatuksen opettaja vastaa lapsen oppimisprosessin edistymisen seurannasta ja pedagogisen toiminnan suunnittelusta.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioitaessa arviointi kohdistuu erityisesti toiminnan järjestelyihin, pedagogiikan toteutumiseen ja tukitoimien vaikuttavuuteen. Vasu 2022, 4 (ePerusteet)

Arviointi kohdentuu aina vain siihen mitä on ollut mahdollisuus oppia.

Vähäisenkin osaaminen on osaamista.

Onko meillä piiloisia päättötavoitteita?

LOMAKE 3 LAPSEN SUOMEN KIELEN TAITOTASON SEURANTA

Taustatiedot lapsen osallistumisesta suomenkieliseen toimintaan Pvm. _____

Lapsen sukunimi ja etunimet: _____

Kutsumanimi (tai nimen äänntuotto): _____

Syntymäaika: _____ Syntymäpaikka: _____

Äidinkieli, -kielel: _____

Aikaisempi osallistuminen suomenkieliseen toimintaan (paikka, aika pvm.-pvm.):

Aloitussajankohta nykyisessä varhaiskasvatuspäivässä/ryhmässä (pvm. ja paikka): _____

Merkitse toimintamuoto: kerho _____ / osapäivä _____ / kokopäivä _____ / muu, mikä: _____

Läsnäolo on säännöllistä _____ / läsnäolo on epäsäännöllistä _____, tarkemmin: _____

Loma-aikojen ulkopuoliset poissaoloajaksot ja kestit: _____

Muuta _____

Arviointipaikka, arvioija, ajankohta (pvm.): _____

LOMAKE 31 LAPSEN SUOMEN KIELEN TAITOTASON SEURANTA

Lapsen nimi _____ Pvm. _____

Suomen kielen esi-A1-taitotasot: ei vielä suomen kielen taitoja
 Lapsi selviää rajatuista arkisista vuorovaikutustilanteista, mikäli tilanteet ja ympäristö ovat hänelle turvallisia. Lapsi tarvitsee vuorovaikutuksen tueksi kuvia ja havainnollistamista ja/tai oman äidinkielen sanoja tulkitukseen hyvin yksinkertaisia ja selkeitä tilanteeseen liittyvää puheita. Lapsen tulee voida seurata muiden toimintaa ja jäljitellä sitä. Usein lapsi vastaa hänelle osoitetuun esim. nimeillä, kuvalla tai eleillä tuettuun vuorovaikutusaloitteeseen karseella, eleellä tai ilmeellä. Lapsi saattaa käyttää omaa äidinkieltään-kielään.

Taitoja esi-A1-taitotasolla

Vuorovaikutustaidot	Kehitymässä: pvm.	Osa: pvm.
Seuraa toisten lasten toimintaa.		
Toimii mallin mukaan.		
Osoittaa kiinnostusta puheeseen karseella tai eleellä.		
Tekee vuorovaikutusaloitteita karseella, eleellä, ilmeillä, kosketuksella tai kuvia hyödyntäen.		

Kielen ymmärtämisen taidot

Toimii joidenkin yksinkertaisten kuvien ja eleiden tuettujen tilannesidonnaisten ohjeiden mukaan.		
---	--	--

Puheen tuottamisen taidot

Osoittaa tarkoitamaansa esineitä.		
Pyytää eleellä, ilmeellä tai kuvalla puhelukumppania nimeämään asioita ja esineitä.		

Kielen käyttötaitot

Toistaa valitsemasssa tilanteessa helppoja ja lyhyitä, päivittäin usein toistuvia sanoja ja tervehdyksiä.		
---	--	--

Kielellinen muisti ja sanavarasto	Kehitymässä: pvm.	Osa: pvm.
Luettelee yksinkertaisia sanoja, kuten numeroita, värejä tai esineitä.		

Kielitietoisuus

Osoittuu seuraamalla yksinkertaisen kasettikirjan lukemista.		
--	--	--

Päivämäärä, esimerkkejä lapsen tuottamasta puheesta ja muita huomioita:

Miten kieli kehittyy esi-A1-taitotasolta A1-taitotasolle:
 Lapsi alkaa omaksua suomen kieltä ympäristöstään. Alusta alkaen lapsi tekee huomioita kuulemastaan kielestä ja kerryttää ymmärtävää sanavarastoa, vaikka ei vielä itse tuottaisikaan puheita. Vähitellen lapsi alkaa toistaa sanoja ja sanontoja kuulemansa mallin mukaan. Sanojen merkitykset alkavat jäsentyä tilannekohtaisessa käytössä. Lapsi tarvitsee erittäin paljon puheen mallintamista ja havainnollistamista kuvin, elein ja näyttämällä.

Ennen kuin lähdet hakemaan lapsen osaamista lähinnä vastavaa taitotasokuvausta, niin lue osion 3 ohjeet ja kuvaus.

Taitotasoprofiili voi olla epätasainen.

KUUVIO 1. Lapsen kielen kehityksen keskeiset osa-alueet varhaiskasvatuksessa (VASU 2018, 41).

Varhaiskasvatuksessa tuetaan monipuolisesti vieraskielisten ja monikielisten lasten kielitaiton sekä kieli- ja kulttuuri-identiteettien ja itsestunnon kehittymistä. Suomenruotsin kielen taiton kehittymistä edistetään tavoitteellisesti kielellisten taitojen ja valmiuksien osa-alueella lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien. Monipuolisen vuorovaikutustilanteiden ja oppimisympäristöjen avulla lapsille tarjotaan mahdollisuuksia käyttää ja omaksua suomenruotsin kielenä. Suomenruotsin kielen omaksumisen lähtökohdalla on arkielämän konkreettinen kieli ja sen ilmaisuväline. Kielen ymmärtämisen ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuu toisiinsa. Lapsi saavuttaa havaintojen tekemisen sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemisen tilanteeseen ja itselleen sopivalla tavalla. (VASU 2018, 50.)

Taito toimia vuorovaikutustilanteissa: Aikaisessa vuorovaikutuksessa puheen ymmärtäminen ja puhuminen kietoutuvat tiiviisti yhteen. Puhuminen ei ole monologista yksipuolista vaan toimimista vuorovaikutustilanteissa, jossa pitää pystyä reagoimaan vuorovaikutuskumppaneiden toimintaan. Tällöin tarvitaan puheen ymmärtämisen ja vuorovaikutustilanteen tulkitustaitoja. "Lapsen ikä, äidinkielen taito ja mahdollisesti muualla saatu koulusta vaikuttavat siihen, kuinka paljon hänellä on maailmanotetta ja strategista taitoa ylittää kielitaitons rajoja." (Kehittyvän kielitaidon asenneko 2016.)

Kielipeda-työväline

LOMAKE 3.2 LAPSEN SUOMEN KIELEN TAITOTASON SEURANTA

Lapsen nimi _____ Pvm. _____

Kehittyvä alkeiskielitaito, taitotaso A1: suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

Lapsi selvittää useimmin toistuvista rajatuista arkisista kahdenkeskistä kielenkäyttötilanteista. Vuorovaikutuksessa lapsi tukeutuu paljon ilmeisiin ja eleisiin. Hän ymmärtää hitaasta ja tarvittaessa toistetusta puheesta lyhyet ohjeet ja tutut aiheet. Hän osaa nimetä tuttuja asioita ja tunnistaa selkeästi puhutusta kielestä ja luetusta tekstistä tuttuja sanoja ja ilmauksia. Uusien asioiden omaksuminen edellyttää havainnollistamista ja kuvitusta, selkeää ja hidasta puhetta sekä toistoa, jotta lapsi ymmärtää käsiteltävistä aiheista jotakin asioita. Tuttu puhuja ja puhetapa helpottavat ymmärtämistä. Lapsi tarvitsee paljon puhokumpareiden apua. Puheesta voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoja. Vapaissa sosiaalisissa puhe-tilanteissa puheenaheen ymmärtäminen edellyttää paljon tukea kontekstista ja tilannesidonnaisista vihjeistä. Opetuspuheesta lapsi ymmärtää kuivien ja selvästi osoitettujen ydinsanojen avulla aiheen. Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.

Taitoja kehittyvän alkeiskielitaidon A1-taitotasolla

Vuorovaikutussaidot	Kehityksessä: pvm.	Osaa: pvm.
Vastaa vuorovaikutusaloitteisiin.		
Vastaa lyhyesti tuttuuhin yksinkertaisiin kysymyksiin.		
Tekee sanallisia vuorovaikutusaloitteita (1–2 sanalla).		
Kielen ymmärtämisen taidot		
Ymmärtää päivittäin toistuvia lyhyitä ohjeita, kysymyksiä ja kehoituksia.		
Tunnistaa puheesta tuttuja sanoja.		
Puheen tuottamisen taidot		
Nimeää tuttuja esineitä ja asioita.		
Käyttää uusia oppimaan lyhyitä ilmauksia ja fraaseja.		

	Kehityksessä: pvm.	Osaa: pvm.
Vastaa lyhyesti päivittäin tilanteisiin liittyviin helppoihin kysymyksiin (1–2 sanalla).		
Kielen käyttötaidot		
Ilmaisee kehollisesti tai sanallisesti, ettei ymmärrä.		
Tekee tuttuihin tilanteisiin ja omaan arkeensa liittyviä kysymyksiä (mitä, missä).		
Kielellinen muisti ja sanavaranto		
Muistaa jotakin jaksosta taukoista ja loruista.		
Käsitteellisyys		
Hyödyntää visuaalisia vihjeitä.		
Kuuntelee heikkin lyhyitä sanoja ja kertomuksia, kun käytetään havainnollistavia tukea (esineet, kuvat).		
Päivämäärä, esimerkiksi lapsen tuottamasta puheesta ja muista huomioista.		

Miten kielitaito kehittyy A1-tasolta A2-tasolle:

Puheesta tulee yhä jaksoisempaa. Tuotokseen tulee enemmän sanastoa ja sisältöä. Välttöön tarve puhukemppanin tukeen vähenee. Ymmärtäminen laajenee yksittäisten sanojen ja fraasien tasolta joidenkin pääasiallisten ja pidempien jaksosten ymmärtämiseen.

LOMAKE 3.3 LAPSEN SUOMEN KIELEN TAITOTASON SEURANTA

Lapsen nimi _____ Pvm. _____

Kehittyvä peruskielitaito, taitotaso A2: välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kertonta

Vuorovaikutuksessa lapsi tukeutuu vielä paljon ilmeisiin ja eleisiin. Lapsi selvittää varhaiskavatuksessa jokapäiväisiin rutineihin liittyvistä kielenkäyttötilanteista. Hän ymmärtää toistuvat ohjeet ja tehtävänannot ja osaa käyttää tavallisia fraaseja sekä keskustella lyhyesti tutuista, tilannesidonnaisista aiheista. Ymmärtäminen edellyttää rauhallista ja selkeää puhetta, toistoa sekä tuttua aihetta. Lapsen puhe on väliä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin yleisiä. Äänittäminen ja kielen rakenteiden hajuunta voi ajoittain aiheuttaa ymmärtämävaikeuksia. Lapsi tarvitsee runsaasti mallia ja tukea puhumisen harjoitteluun. Uusien asioiden omaksuminen vaatii runsaasti tukea. Lapsi tarvitsee ohjausta siinä, mihin asioihin puhutusta ja ääneen luetusta tekstistä tulee kiinnittää huomiota. Havainnollistavien menetelmien tuetusta opetuspuheesta lapsi ymmärtää aiheen ja satunnaisia tietoja. Ääneen luetusta tekstistä hän ymmärtää hajanaista tietoa kuvien ja esineiden avulla havainnollistettuna. Lapsi osaa ilmaista sanallisesti, ettei ymmärrä, ja saattaa esittää tarkentavia kysymyksiä. Vapaissa sosiaalisissa tilanteissa lapsen on vaikea ymmärtää muiden puhetta, jos puheeseen ei liity konkreettisia tilannevihtejä ja toimintaa. Lapsi tunnistaa oman nimen kirjoitettuna ja pystyy kirjoittamaan oman nimensä mallin mukaan.

Taitoja kehittyvän peruskielitaidon A2-taitotasolla

Vuorovaikutussaidot	Kehityksessä: pvm.	Osaa: pvm.
Pystyy puhukemppanin avulla kiinnittämään huomion olennaiseen.		
Kielen ymmärtämisen taidot		
Huomaa keskusteluaiheen vaihtumisen.		
Ymmärtää tilannesidonnaisia puheita itselle tärkeistä ja tutuista asioista.		
Ymmärtää yksinkertaisia määrittäjä-, ominaisuuksien ja sijaintiin liittyviä käänteitä (paljon, vähän, suuri, pieni, edessä, takana, vieressä).		
Puheen tuottamisen taidot		
Vastaa kysymyksiin tutuista aiheista, tekee kysymyksiä sekä pyytää selityksiä ja toistoa.		
Kerroo kysymyksessä itsensä, lähipiirinsä ja elinympäristönsä sekä päivittäisiä tapahtumia.		

	Kehityksessä: pvm.	Osaa: pvm.
Keskustelee tutuista aiheista, mutta tarvitsee puhukemppanin apua keskustelun ylläpitämisessä.		
Kielen käyttötaidot		
Kerroo muutamilla lyhyillä lauseilla esim. kuvasta.		
Käyttää kielitoimikuita puheessaan.		
Kielellinen muisti ja sanavaranto		
Käyttää laajenevaa sanavarantoaan aktiivisesti.		
Käsitteellisyys		
Päättelee sanojen merkityksiä tilanne-, lause- ja kuvavihteistä.		
Ymmärtää lyhyesti ääneen luetusta kertomuksesta satunnaisia asioita.		
Päivämäärä, esimerkiksi lapsen tuottamasta puheesta ja muista huomioista.		

Miten kielitaito kehittyy A2-tasolta B1-tasolle:

Vuorovaikutus onnistuu vähitellen myös ennakoimattomissa tilanteissa. Lapsen taito tehdä aloitteita keskustelussa kehittyy. Hän oppii ymmärtämään ja keskustelemaan aiheista, jotka eivät välittömästi liity omaan elämään tai elinpiiriin. Hän pystyy osallistumaan useamman henkilön keskusteluun tai ryhmätilanteeseen. Lisäksi lapsi pystyy varioimaan ilmaisuaan ja ilmaisu on yhä jaksoisempaa ja sidosteisempaa.

Kielitaidon kehittymiseen vaikuttavat mm. lapsen motivaatio toisen kielen oppimiseen, riskinottohalukkuus, ikä, äidinkieli, vuorovaikutukseen antautuminen ja vastaaminen, varhaiskasvatukseen osallistuminen säännöllisyys ja pituus.

LOMAKE 3.4 LAPSEN SUOMEN KIELEN TAITOTASON SEURANTA

Lapsen nimi _____ Pvm. _____

Sujuva peruskielitaito, taitotaso B1: selviytyminen arkielämässä

Lapsi ymmärtää selkeistä puheesta pääkohdat ja pystyy osallistumaan keskusteluun. Hän osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi myös ryhmätilanteissa, jos aihepiiri on tuttu. Kerronta voi olla kieleltään yksinkertaista sekä sisällöltään niukkaa ja luettelomaista tai laavaa ja vielä jäsentymätöntä. Puheen epätarkkuus ei vaikuta puhetilanteen onnistumiseen. Opetuspuheen seuraaminen onnistuu, mutta lapsi tarvitsee vielä tukea keskeisten asioiden tunnistamisessa. Pitkän puheenvuoron ymmärtäminen vaatii tiivistä keskittymistä ja häiriötöntä ympäristöä. Itsenäisen, kuulonvaraisen opetuspuheen mukainen työskentely voi olla hankalaa. Autettuna lapsi pystyy käyttämään lyhyen puheenvuoron ja pystyy vastaamaan siihen liittyviin kysymyksiin. Vapaissa sosiaalisissa tilanteissa lapsi pystyy pääosin seuraamaan muiden puhetta, jos puhe on yleiskielistä tai tuttua puhekieltä. Nopeamtempoiseen keskusteluun osallistuminen tuottaa vaikeuksia. Puheen sävyn tunnistaminen on vaikeaa. Lapsi osaa kirjoittaa nimensä oikean suuntaisesti ilman mallia.

Taitoja sujuvan peruskielitaidon B1-taitotasolla

Vuorovaikutusaidot	Kehitymässä: pvm.		Osaa: pvm.
Vuorovaikutus onnistuu, vaikka kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa.			
Kielen ymmärtämisen taidot			
Ymmärtää laajemman keskustelusta pääkohdat ja yksityiskohtia.			
Puheen tuottamisen taidot			
Pystyy kertomaan oman elämänsä ilmiöistä tapahtumista myös yksityiskohtia.			
Pystyy kertomaan mielipiteensä, näkemyksiään ja ehdotuksiaan.			
Kielen käyttötaidot			
Pystyy ilmaisemaan itseään melko vaivattomasti ja itsenäisesti, vaikka puheessa voi esiintyä taukoja ja katkoksia.			

Kielellinen muisti ja sanavaranto

	Kehitymässä: pvm.		Osaa: pvm.
Pystyy monipuoliseen sanalliseen ilmaisuun.			
Kielitietoisuus			
Pystyy leikittelemään kieltä.			
Pystyy seuraamaan äänene luettuja kuvakirjoja.			

Päivämäärä, esimerkkejä lapsen tuottamasta puheesta ja muista huomioista:

Miten kielitaito kehittyi B1-tasolta B2-tasolle?

B2-taitotasoa voidaan odottaa vasta perusopetusikäiseltä lapselta. Perusopetuksen aikana lapsen kehityksen ja oppimisen myötä ajattelun abstraktisuus nousee ja käsitteellisten aiheiden käsittelystä tulee helpompaa. Ilmaisusta tulee varioivampaa ja idiomatisempaa. Oppilaalla on monia vaihtoehtoisia keinoja ilmaista asioita. Viestinnästä tulee entistä itsenäisempää ja oppilas pystyy itsekin ohjailemaan vuorovaikutustilanteita. Oppilas oppii erottamaan eri tilanteisiin sopivat kielenkäyttötavat (mm. muodollinen ja epämuodollinen rekisteri) varioivissa konteksteissa ja käyttämään kieltä systemaattisesti tilanteen ja tarkoituksen mukaisella tavalla. Yleistajuisen aiheiden ymmärtäminen ja niistä keskusteleminen ja kirjoittaminen on suhteellisen helppoa, vaikka aiheet eivät liitykään suoraan omaan elämään ja kiinnostuksen kohteisiin. Tarkkuus lisääntyy, ilmaisukeinot monipuolistuvat ja ilmaisu tiivistyy.

Arviointituloksen pohjalta käytävä arviointikeskustelu tuottaa henkilöstölle yhteistä arviointitietoa, jota he voivat hyödyntää toiminnan ja suomen kielen opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa vastaamaan edelleen lapsen oppimisen edellytyksiä ja tarpeita.

Lapsen nimi **Ali**

Pvm. 19.8.2021

Kehittyvä alkeiskielitaito, taitotas A1: suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

Lapsi selviää useimmin toistuvista rajatuista arkisista kahdenkeskisistä kielenkäyttötilanteista. Vuorovaikutuksessa lapsi tukeutuu paljon ilmeisiin ja eleisiin. Hän ymmärtää hitaasta ja tarvittaessa toistetusta puheesta lyhyet ohjeet ja tutut aiheet. Hän osaa nimetä tuttuja asioita ja tunnistaa selkeästi puhutusta kielestä ja luetusta tekstistä tuttuja sanoja ja ilmauksia. Uusien asioiden omaksuminen edellyttää havainnollistamista ja kuvatukeya, selkeää ja hidasta puhetta sekä toistoa, jotta lapsi ymmärtää käsiteltävästä aiheesta joitakin asioita. Tuttu puhuja ja puhetapa helpottavat ymmärtämistä. Lapsi tarvitsee paljon puhekumppaneiden apua. Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia. Vapaissa sosiaalisissa puhetilanteissa puheenaiheen ymmärtäminen edellyttää paljon tukea kontekstista ja tilannesidonnaisia vihjeitä. Opetuspuheesta lapsi ymmärtää kuvien ja selvästi osoitettujen ydinsanojen avulla aiheen. Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.

Taitoja kehittyvän alkeiskielitaidon A1-taitotasolla

Vuorovaikutustaidot	Kehitytyssä: pvm	Osaa: pvm.
Vastaa vuorovaikutusaloitteisiin.	19.8.2021	
Vastaa lyhyesti tuttuihin yksinkertaisiin kysymyksiin.		
Tekee sanallisia vuorovaikutusaloitteita (1–2 sanalla).		

Kielen ymmärtämisen taidot

Ymmärtää päivittäin toistuvia lyhyitä ohjeita, kysymyksiä ja kehotuksia.	19.8.2021	
Tunnistaa puheesta tuttuja sanoja.		

Puheen tuottamisen taidot

Nimeää tuttuja esineitä ja asioita.	19.8.2021	
Käyttää ulkoa oppimiaan lyhyitä ilmauksia ja fraaseja.	19.8.2021	
Vastaa lyhyesti päivittäisiin tilanteisiin liittyviin helpoihin kysymyksiin (1–2 sanalla).		

Kielen käyttötaidot

Ilmaisee kehollisesti tai sanallisesti, ettei ymmärrä.		19.8.2021
Tekee tuttuihin tilanteisiin ja omaan arkeensa liittyviä kysymyksiä (mikä, mitä).		

Kielellinen muisti ja sanavaranto

Muistaa joitakin jaksoja lauluista ja lorusta.	19.8.2021	
--	-----------	--

Kielitietoisuus

Hyödyntää visuaalisia vihjeitä.	19.8.2021	
Kuuntelee hetken lyhyitä satuja ja kertomuksia, kun käytetään havainnollistavaa tukea (esineet, kuvat).		19.8.2021

Päivämäärä, esimerkkejä lapsen tuottamasta puheesta ja muita huomioita: 19.8.2021: Esim. puheesta: "Daddy ipad koti"

Miten kielitaito kehittyä A1-tasolta A2-tasolle:

Puheesta tulee yhtäjaksoisempaa. Tuotokseen tulee enemmän sanastoa ja sisältöä. Välitön tarve puhekumppanin tukeen vähenee. Ymmärtäminen laajenee yksittäisten sanojen ja fraasin tasolta joidenkin pääasioiden ja pidempien jaksosten ymmärtämiseen.

Miten sinä tukisit suomen kielen taitojen kehittymistä?

Varhaiskasvatuksessa tuetaan monipuolisesti **vieraskielisten** ja **monikielisten** lasten kielitaidon sekä kieli- ja kulttuuri-identiteettien ja itsetunnon kehittymistä. Suomen/ruotsin kielen taidon kehittymistä edistetään **tavoitteellisesti ja pedagogisesti suunniteltuna kielellisten taitojen ja valmiuksien osa-alueilla lasten tarpeista ja edellytyksistä lähtien. Monipuolisten vuorovaikutustilanteiden ja oppimisympäristöjen avulla** lapsille tarjotaan mahdollisuuksia käyttää ja omaksua suomea/ruotsia toisena kielenä **erilaisissa kasvatus- ja opetustilanteissa. Suomen/ruotsin kielen omaksumisen lähtökohtana on arkielämän konkreettinen kieli ja sen ilmaisuvaranto. Lapsen kielen kehitykseen liittyvää suomen/ruotsin kieleen tutustumista ja opettelua ei tule rinnastaa varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen. VASU 2022, 33 (ePerusteet).**

Tuen lapsen suomen kielen taitojen kehittymistä

Tuen kielen vasta-alkajaa käyttämällä itse peruslauseita.

Tarvittaessa toistan asian samalla tavalla, käytän kuvaa puheeni tukena.

Käytän itsestäni minä-pronominia.

Laajennan lapsen ilmaisuja mallittaen yhtä yksikköä pidempiä lauseita.

Opetan lapselle kaikista sanaluokista uusia sanoja.

Lähde:

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 (ePerusteet). Opetushallitus.
- Kielitietoisien pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa - KieliPeda-työväline. 2020. Turun yliopisto.

Kuvat: Marjaana Gyekye

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

